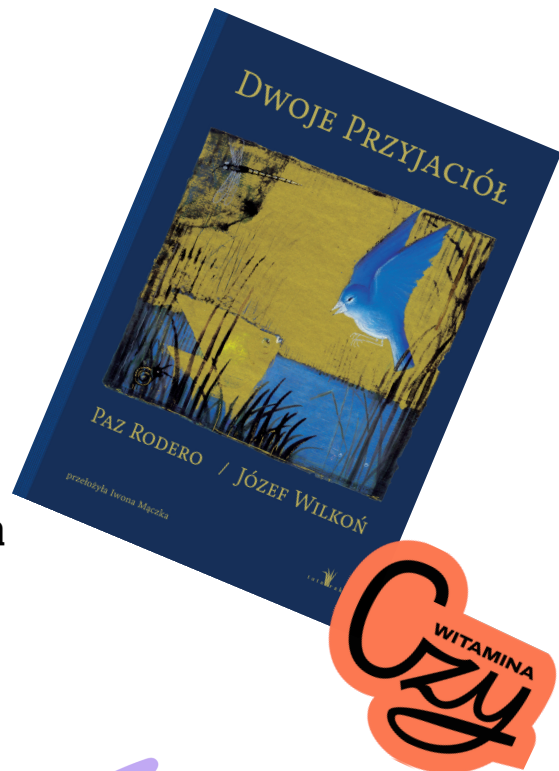

SCENARIUSZ WARSZTATÓW

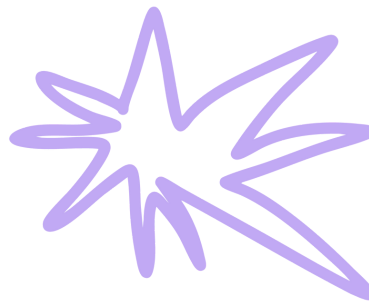
dla dzieci 4-7 letnich
(w wariacie rodzinnym rodzice
zaproszeni są do udziału w zajęciach
na równi z dziećmi)
w oparciu o książkę
„Dwoje przyjaciół”

Paz Rodero z il. Józefa Wilkonía

Scenariusz przygotowała:
Magda Majewska | Mosty z książek

Scenariusz do pobrania:
<https://wydawnictwo.tatarak.com/do-pobrania/>

cele warsztatów:

- przyjrzenie się tematowi relacji, w tym przede wszystkim przyjaźni
- uwrażliwienie na wartość bycia sobą
- wzbogacenie wiedzy na temat sztuki
- rozwijanie kreatywności i wyobraźni
- budowanie i wzmacnianie pozytywnej więzi z książką (edukacja czytelnicza)
- budowanie umiejętności zaangażowanej lektury uwzględniającej zarówno tekst, jak i towarzyszący mu obraz
- zaspokajanie potrzeby ekspresji twórczej nastawionej na proces, nie na efekt

materiały i rekwizyty:

Książka „Dwoje przyjaciół”, taśma papierowa lub etykiety samoprzylepne, flamastry (do napisania imion), słoik z przyklejonym do niego kwiatem wydrukowanym z załącznika 1, szklane kulki lub kolorowe koraliki, drewniane szczypce; wydrukowane reprodukcje obrazów (załącznik 2).

Materiały do pracy plastycznej:

- czarne kartki papieru technicznego A4 (trochę więcej niż osób uczestniczących), suche pastele, kleje w sztyfcie, wycięte kształty zwierząt i przedmiotów (załącznik 3), nożyczki oraz w zależności od wybranej metody:
- kółka różnej wielkości powycinane ze złotego papieru, najlepiej za pomocą wycinarek do kółek i dziurkacza;
- kółka różnej wielkości powycinane z papieru z gazety lub starej książki pomalowanego złotą farbą typu tempera (tekst będzie widoczny spod farby, dlatego trzeba zwrócić uwagę, by nie była to treść nieodpowiednia dla dzieci);

- złota farba typu tempera i widelce drewniane lub plastikowe, najlepiej z recyklingu (niekupowane specjalnie na warsztaty);
- złota farba typu tempera i pędzle gąbkowe w kilku rozmiarach (najlepiej o średnicy 1, 2 i 3 cm)
- Wszystkie metody są atrakcyjne, można się więc kierować np. dostępnością materiałów i pracochłonnością ich przygotowania.

Przygotowania:

Przestrzeń: podczas czytania i rozmowy grupa powinna mieć możliwość siedzenia w kręgu. Aktywności twórcze można wykonać na podłodze lub przy stołach.

Przed warsztatami trzeba wydrukować i wyciąć kwiat z załącznika 1, podkleić go sztywnym papierem i zamocować do słoika, trzeba też wydrukować obrazy z załącznika 2 (chyba że chcemy pominąć nawiązanie do sztuki we wstępie do pracy plastycznej). Trzy strony z załącznika 3 należy wydrukować w trybie czarno-białym w co najmniej dwóch kopiach i powycinać z nich wizerunki przedmiotów i zwierząt. W przypadku wyboru do pracy plastycznej metody 1 lub 2 trzeba powycinać papierowe kółka – tyle, żeby na każdą osobę uczestniczącą w warsztatach przypadało po kilka kółek różnej wielkości.

przebieg zajęć:

Działania wstępne – 15 minut

1. Przywitanie

Witamy się, bardzo krótko zapowiadamy, co będzie się działo na zajęciach, a następnie rozdajemy osobom uczestniczącym w warsztatach kawałki taśmy papierowej lub etykiety samoprzylepne i prosimy, by napisały na nich swoje imiona – w razie potrzeby z pomocą naszą lub rodziców.

Następnie prosimy, by każda z osób przedstawiła się imieniem i odpowiedziała na pytanie: „Jakim zwierzęciem chciałabym/chciałbym być i dlaczego?”. Dobrze zacząć od siebie, by dać przykład innym (np. „Jestem Magda i chciałabym być żyrafą, bo mogłabym łatwo dosięgnąć książek, które stoją na najwyższej półce”).

W przypadku zajęć rodzinnych warto wyrażnie powiedzieć, że rodzic może pełnić funkcję „megafonu” dziecka, wypowiadając jego imię, jeśli samodzielne głośne przedstawienie się jest dla dziecka w danym momencie zbyt trudne.

2. Umowa grupowa

Przedstawiamy propozycję zasad, które mają pomóc wszystkim czuć się dobrze na zajęciach, na przykład: traktujemy się z życzliwością; słuchamy się uważnie; nie oceniamy siebie i innych; wszyscy mamy prawo się wypowiadać (w przypadku zajęć rodzinnych warto podkreślić, że dotyczy to także dorosłych); nie korzystamy z telefonów (tu można ustalić wyjątek na sfotografowanie gotowych prac); wszystko, co tu robimy, jest zabawą. Zasady dobrze mieć spisane – i/lub przedstawić je za pomocą prostych symboli – na dużej kartce papieru (lub sklejonych kartkach A4) i prezentując poszczególne punkty, nieco je rozwinąć. Następnie pytamy, czy proponowane zasady są jasne i czy ktoś chce dodać coś ważnego, a później – czy wszyscy je akceptują. Kartkę przyklejamy taśmą papierową w widocznym miejscu i w razie potrzeby możemy przywołać odpowiednią zasadę w trakcie zajęć.

3. Rozgrzewka

Prosimy wszystkich o powstanie i zapraszamy do krótkiej zabawy ruchowej:

Za chwilę poznacie historię, której bohaterami są ptak i ryba. Spróbujmy teraz wznieść się do góry jak ptak (wyciągamy ręce wysoko do góry i wspinamy się na palce). A teraz opadamy w głębinę jak ryba (kucamy i opuszczamy ręce). I jeszcze raz: wznosimy się do góry jak ptak, opadamy w głębinę jak ryba.

Wznosimy się do góry i trzepocemy skrzydłami jak ptak (dodajemy trzepoczące ruchy dłoni) i opadamy w głębinę, otwierając pyszczki jak ryby. A teraz (uwaga: celowe odwrócenie ról) wznosimy się do góry jak ryba (wyciągamy się do góry, naśladując rybę otwierającą pyszczek) i opadamy jak ptak. A teraz pokażcie, na jakiej wysokości czujecie się najlepiej – w górze, w dole, gdzieś pomiędzy?

Świetnie, witam wszystkie ptaki i wszystkie ryby, i wszystkie ryboptaki i ptakoryby, i zapraszam do zajęcia miejsc w kręgu – za chwilę poznamy historię spotkania pewnego ptaka i pewnej ryby.

Działania główne

Burza mózgów: Co jest najważniejsze w przyjaźni? – 3 minuty

Zanim zaczniemy czytać książkę, prosimy grupę o rzucanie odpowiedzi na pytanie: co jest najważniejsze w przyjaźni? Nie ma tu dobrych albo złych odpowiedzi, chodzi o zebranie wyobrażeń na ten temat. Na koniec zapowiadamy, że zaraz przekonamy się, jak to wyglądało w książce „Dwoje przyjaciół”.

Aktywne czytanie 1 – 8 minut

Czytamy książkę, dbając o to, by cała grupa mogła zobaczyć ilustracje. Zatrzymujemy się na nich, komentując to, co pokazują, i zachęcając do tego samego grupę.

Warto też w kilku miejscach zatrzymać się na emocjach, jakie mogą towarzyszyć naszym bohaterom oraz zawiesić lekturę w niektórych momentach, zachęcając do zgadywania, co się zdarzy dalej.

Poniżej podpowiedzi kwestii, które można poruszyć konkretnych miejscach opowieści.

1. rozkładówka:

Ptak nie miał przyjaciół. Pytanie: Jak mógł się w związku z tym czuć?

5. rozkładówka:

Czy zwierzętom uda się spełnić marzenie o tym, by poznać świat przyjaciela/przyjaciółki?

Gdy padną przewidywania, mówimy: W świecie baśni, takim jak ten, wszystko jest możliwe. Posłuchajcie, co się stało...

6. rozkładówka:

Dzięki czarodziejowi ryba zyskała umiejętność latania. Pytanie: Jak myślicie, czy uda jej się spotkać z przyjacielem?

8. rozkładówka:

Co mogła czuć ryba, patrząc na pokryty śniegiem świat?

11. rozkładówka:

Przyjaciele opowiadają sobie o tym, co się wydarzyło. Pytanie: Dlaczego byli zadowoleni z tego, że oboje wpadli na ten sam pomysł? Przecież to dlatego tak długo nie mogli się spotkać.

Możliwe odpowiedzi: Cieszyli się, że myślą podobnie i że każdemu z nich zależało na poznaniu świata przyjaciela/przyjaciółki.

12. rozkładówka

Kiedy i ryba, i ptak zapewniają, że są zachwyceni światem przyjaciela/przyjaciółki, pytamy: Myślicie, że mówią prawdę?

Krótką rozmowa – 6 minut

Przykładowe pytania:

Dlaczego bohaterowie w pierwszej chwili skłamali, że podobał im się świat przyjaciela/przyjaciółki?

Czy wam zdarzyło się kiedyś coś udawać, żeby ktoś was polubił? Czy lubimy tylko te osoby, którym podoba się to, co nam? Czy warto udawać kogoś, kim nie jesteśmy? Co to znaczy: być sobą? Dlaczego zawsze warto być sobą?

Ryba i ptak wyruszają we wspólną podróż po świecie. Czy przyjaciele muszą zawsze wszystko robić wspólnie? Czy można mieć tylko jednego przyjaciela lub przyjaciółkę?

Pamiętacie, jak ptak po raz pierwszy spotkał rybę? Od razu zawołał do niej: „Cześć, bardzo cię lubię!”.

Czy można naprawdę lubić kogoś, kogo nigdy wcześniej się nie spotkało? Co innego możemy powiedzieć, kiedy chcemy kogoś poznać i coś wspólnie porobić?

Pamiętacie, jakie kolory pojawiają się w książce?
Jak myślicie, skąd pomysł, żeby wykorzystać kolor złoty?

Zabawa: Dbamy o przyjaźń* – 12 minut

Stawiamy na środku słoik z przyklejonym do niego kwiatem i pojemnik ze szklanymi kulkami lub koralikami, obok kładziemy szczypce.

Mówimy: Żeby przyjaźń kwitła, jak ten kwiat, trzeba o nią dbać. Zastanówmy się teraz, jak możemy dbać o przyjaźń. Te kulki będą oznaczały rozmaite sposoby dbania o przyjaźń, którymi zasilimy naszą roślinę. Zapraszamy do zgłaszania pomysłów. Nad każdym chwilę się zatrzymujemy, jeśli trzeba, wyjaśniamy niejasności ze zgłaszającą osobą. Każdy sposób dbania o przyjaźń musi symbolicznie zasilić naszą roślinę – prosimy zgłaszającą go osobę, by za pomocą szczypców wrzuciła szklaną kulkę lub koralik do słoika z kwiatem. Warto mieć też przygotowane swoje pomysły, które można dorzucić do rozmowy. Symbolizujące je kulki mogą wrzucić do słoika osoby, które nic nie zgłosiły. Dobrze, by wszystkie chętne dzieci miały możliwość wykonania aktywności z kulkami.

Przykładowe pomysły:

Bawimy się razem.

Pożyczamy sobie ulubione książki i komiksy.

Spędzamy razem czas po przedszkolu lub po szkole.

Rozmawiamy ze sobą.

Mamy ochotę poznać to, co jest ważne dla tej drugiej osoby – tak jak ptak i ryba.

Mogę zrobić coś miłego dla przyjaciela lub przyjaciółki, np. coś narysować.

Mówimy sobie prawdę.

Staramy się sobie pomagać.

[*Inspiracja: „Przyjaźń jest jak roślina” w: „Kosmos dla dziewczynek” nr 11/2019]

Praca plastyczna: Zaskakujące przyjaźnie – 30 minut

Wstęp

Na początek pytamy: Gdzie jest możliwa przyjaźń ptaka i ryby? Czy może się zdarzyć w prawdziwym świecie?

Odpowiedź: Taka przyjaźń możliwa jest w baśni albo we śnie.

Zapowiadamy, że za chwilę też stworzymy obrazy takich niezwykłych przyjaźni, ale najpierw spojrzymy na obrazy namalowane przez malarki i malarzy, którzy malowali światy jak ze snu lub baśni. Na pomysł, żeby tak malować wpadli prawie 100 lat temu, i nazwali się surrealistami.

Krótko prezentujemy wydrukowane dzieła sztuki. Pytamy uczestników i uczestniczki, czy wydają im się dziwne, czy im się podobają, a jeśli tak, to który najbardziej. Może któryś z nich pomoże im za chwilę stworzyć własny niezwykły świat.

Działanie

Żeby stworzyć własne obrazy uczestnicy i uczestniczki muszą wybrać po dwa spośród wydrukowanych elementów. Prosimy, żeby zastanowili się, jak mogłoby wyglądać spotkanie przedmiotów lub zwierząt, które wybrali. W jakim miejscu mogłoby się to zdarzyć i co te przedmioty i zwierzęta mogłyby razem robić, gdyby chciały się zaprzyjaźnić.

Zadaniem dzieci jest przedstawić tę sytuację. W tym celu nakleją swoje postaci na kartkę czarnego papieru, a suchymi pastelami starają się przedstawić miejsce, gdzie ma miejsce ich spotkanie. Wyjaśniając zadanie, możemy wrócić na chwilę do ilustracji z książki, i zwrócić uwagę, że Józef Wilkoń w bardzo prosty sposób pokazuje nam, gdzie w danej chwili dzieje się akcja, nie potrzebuje do tego wielu szczegółów. Do tego samego staramy się zachęcić dzieci. Możemy to pokazać na przykładzie: jeśli np. spotkanie naszych bohaterów miałoby miejsce w domu, to co byłoby potrzebne, żeby to pokazać? Może wystarczą np. stół, okno i regał z książkami albo telewizor? Tak samo można się zastanowić w przypadku każdego innego miejsca.

Na koniec do naszych obrazów dodamy kolor złoty, podobnie jak Józef Wilkoń w książce „Dwoje przyjaciół”, ale u nas to będą raczej drobne dekoracje.

Zapraszamy do ukończenia prac poprzez dodanie złotych elementów, jedną z czterech wybranych wcześniej metod:

1. Naklejanie kółek różnej wielkości wyciętych ze złotego papieru.
2. Naklejanie kółek różnej wielkości wyciętych z pomalowanego złotą farbą papieru z gazety lub starej książki.

3. Odciskanie złotą farbą stempli za pomocą pędzli gąbkowych.

4. Malowanie wzorów złotą farbą za pomocą drewnianych lub plastikowych widelców.

W wariacie rodzinnym dzieci i rodzice mogą tworzyć swoje prace osobno, albo wspólnie, sklejając dwie kartki A4 taśmą papierową od tyłu (wzdłuż dowolnego boku, zależnie od tego, jaki format chcą uzyskać).

[Przykłady prac na zdjęciach]

Prezentacja prac – 5 minut

Na koniec zapraszamy wszystkich do przedstawienia swoich prac i opowiedzenia, jakie to niezwykle spotkanie przedstawiają. Ważne, by podkreślić, że jest to dobrowolne, ale jednocześnie nie zniechęcać.

Prezentację można zrobić na dużym stole – grupa ustawia się wtedy lub wędruje wokół tak przygotowanej ekspozycji – każdy może też po prostu podnieść swój obraz, żeby pokazać go innym. Ważne, by każdej z prac, którą twórca lub twórczyni chce pokazać, zapewnić chwilę prawdziwej uwagi ze strony grupy.

Zakończenie – 3 minuty

Na koniec pytamy o wrażenia z tworzenia prac. Czy było to przyjemne, śmieszne, a może trudne? Może ktoś będzie miał ochotę w domu wymyślić dalszy ciąg przyjaźni, którą pokazał na obrazie? Odpowiadają chętne osoby. Dziękujemy za spotkanie, żegnamy się.

Spis załączników:

Załącznik 1

Roślina przyjaźni

Załącznik 2

Przykładowe obrazy

Załącznik 3

Elementy do wykorzystania do pracy plastycznej

Załącznik 4

Zdjęcia przykładowych prac

Zapraszamy do kontaktu:

marketing:

Monika Czajkowska-Westin

✉ m.westin@tatarak.com

☎ +48 691 854 677

dział handlowy:

Lucyna Wróbel

✉ lucyna@tatarak.com

☎ +48 601 550 000

t a t a r a k

www.tatarak.com

📺 📺 wydawnictwotatarak

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Ministerstwo Kultury
i Dziedzictwa Narodowego

Załącznik 2

Przykładowe obrazy

Obraz Remedios Varo *Stworzenie ptaków* można znaleźć pod tym linkiem:

https://i.guim.co.uk/img/media/1c1fb804e4b4cddad462b77a9f2daf1b1d263ade/0_0_2737_2325/master/2737.jpg?width=1900&dpr=1&s=none&crop=none

Obraz Salvadora Dali *Trwałość pamięci* można znaleźć pod tym linkiem:

<https://niezlasztuka.net/wp-content/uploads/2019/06/salvador-dali-trwalosc-pamieci.jpg?v=1575462454>

Zdjęcia pozostałych prac znajdują się na kolejnych stronach. Podpisy są umieszczone zgodnie z kolejnością zdjęć.

René Magritte

Zasztyłowany czas
(domena publiczna)

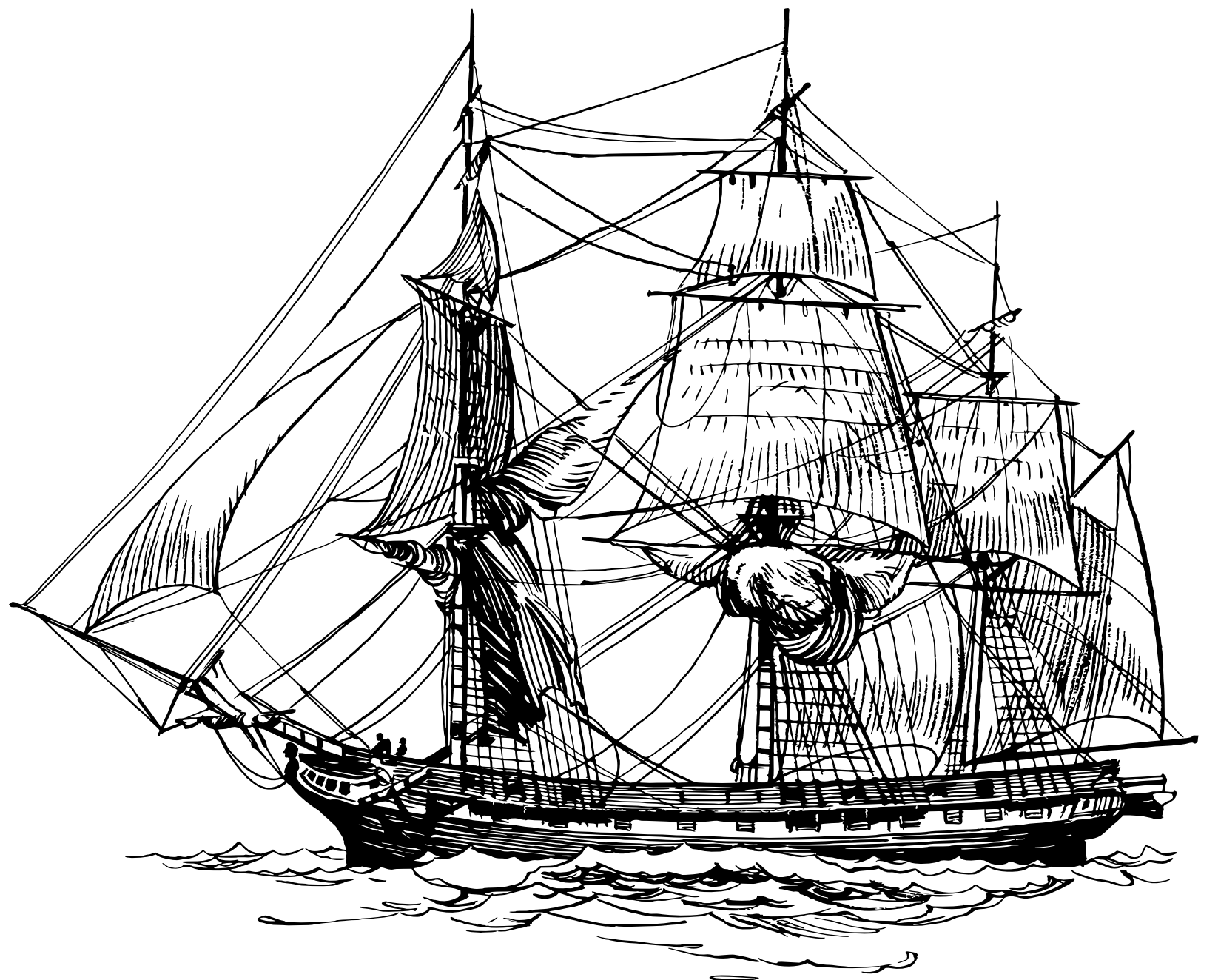
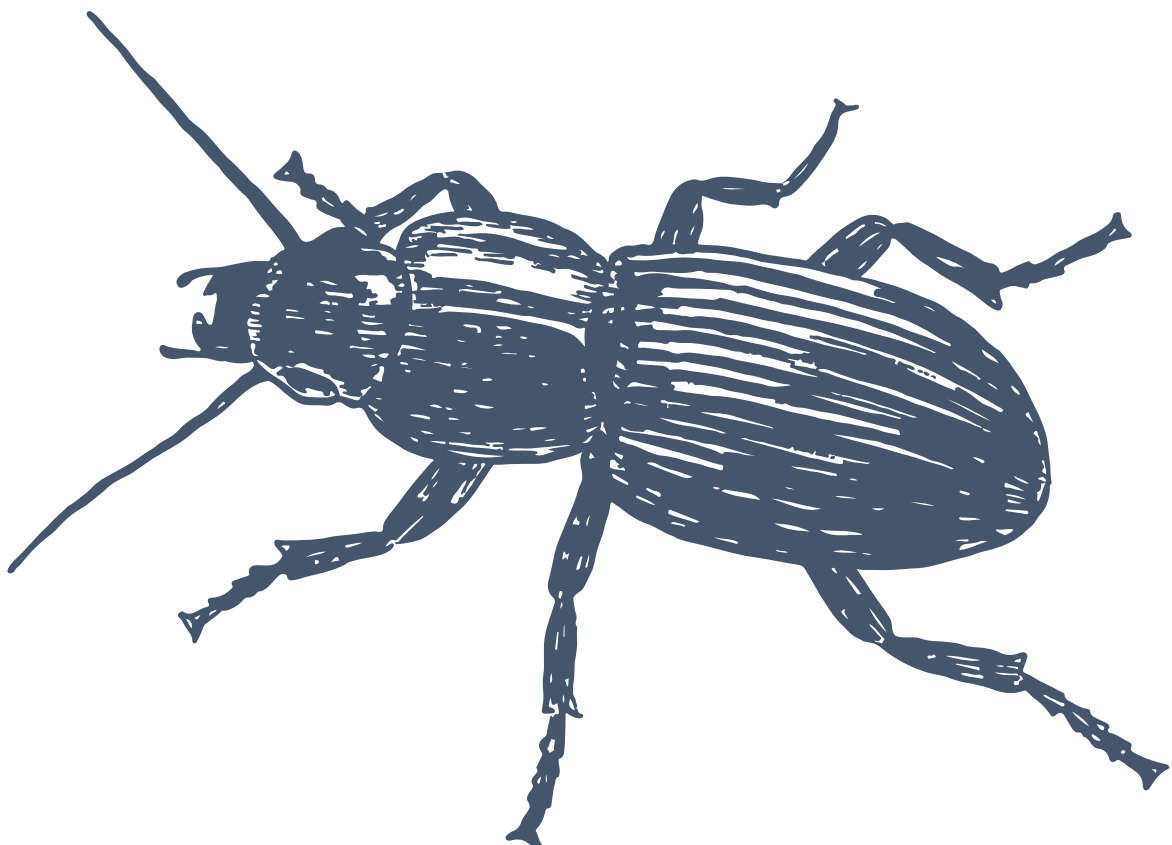
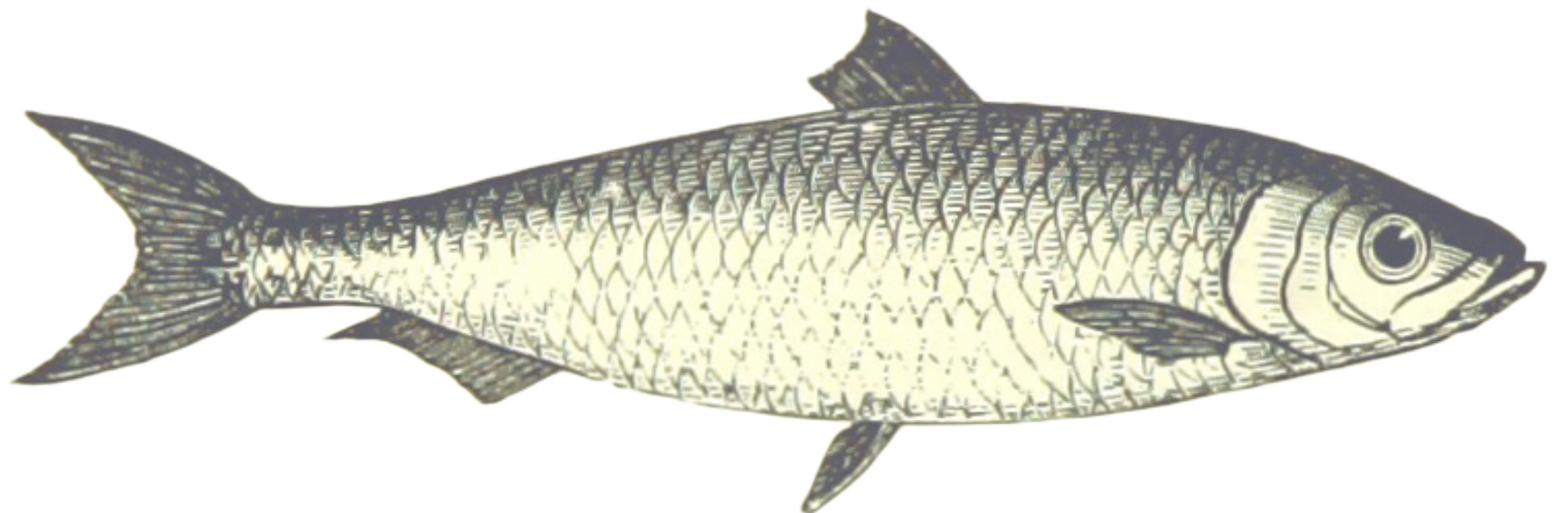
Frida Kahlo

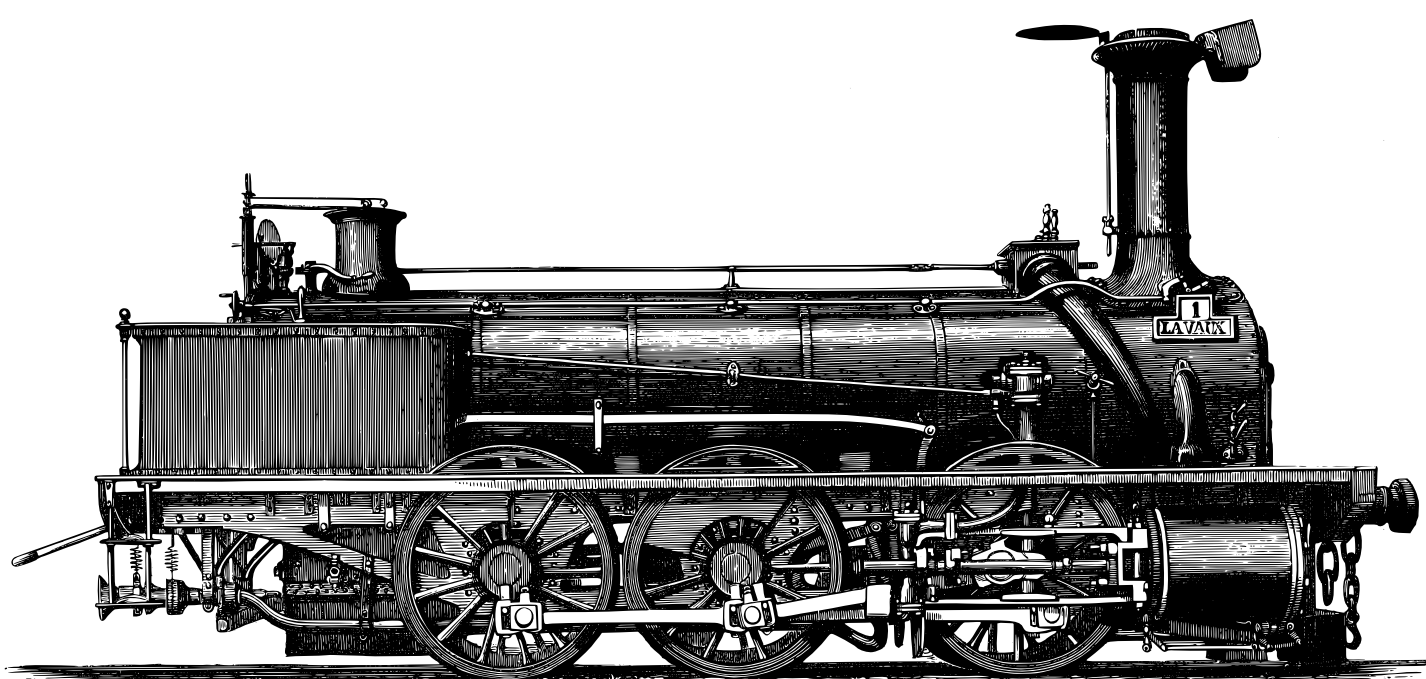
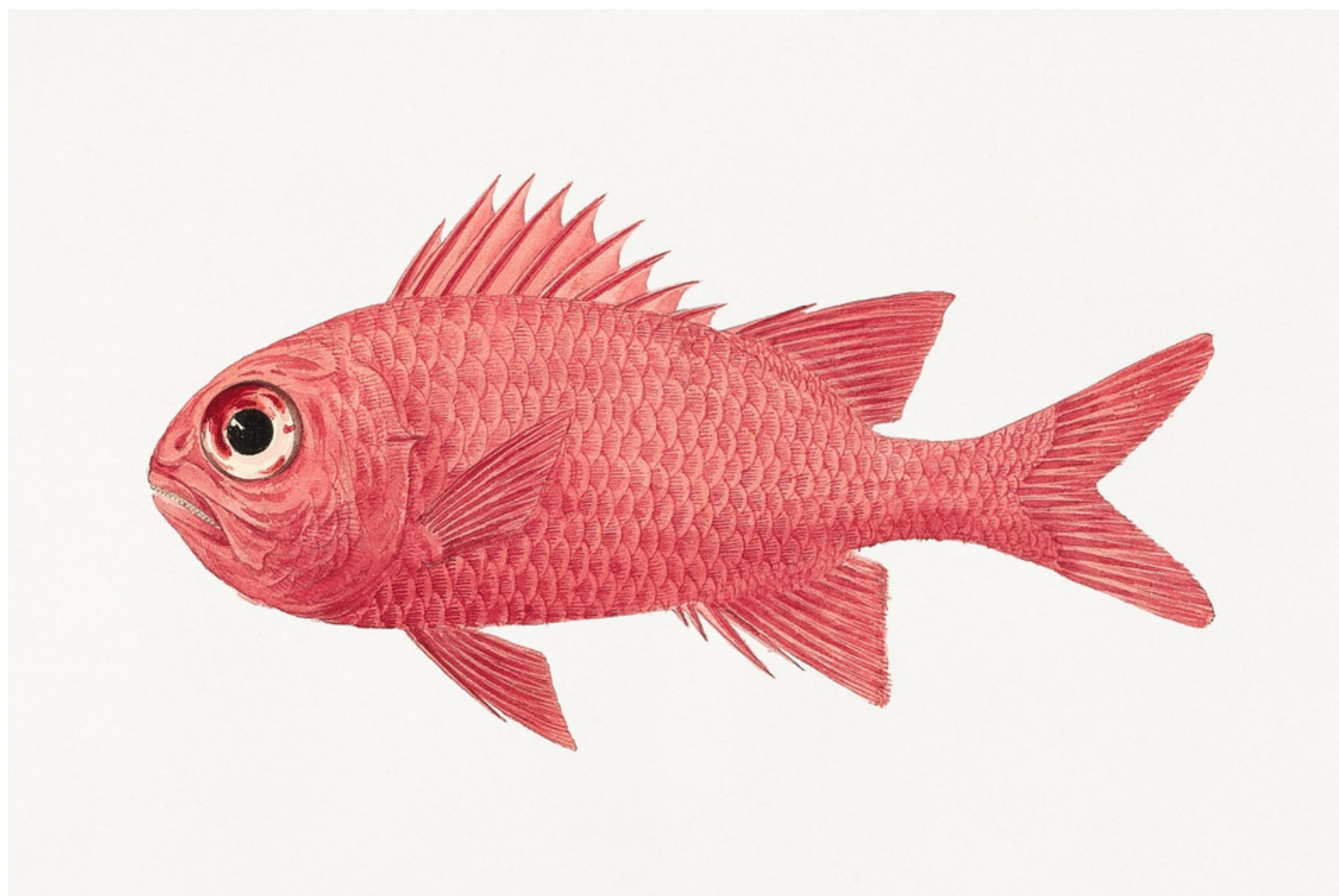
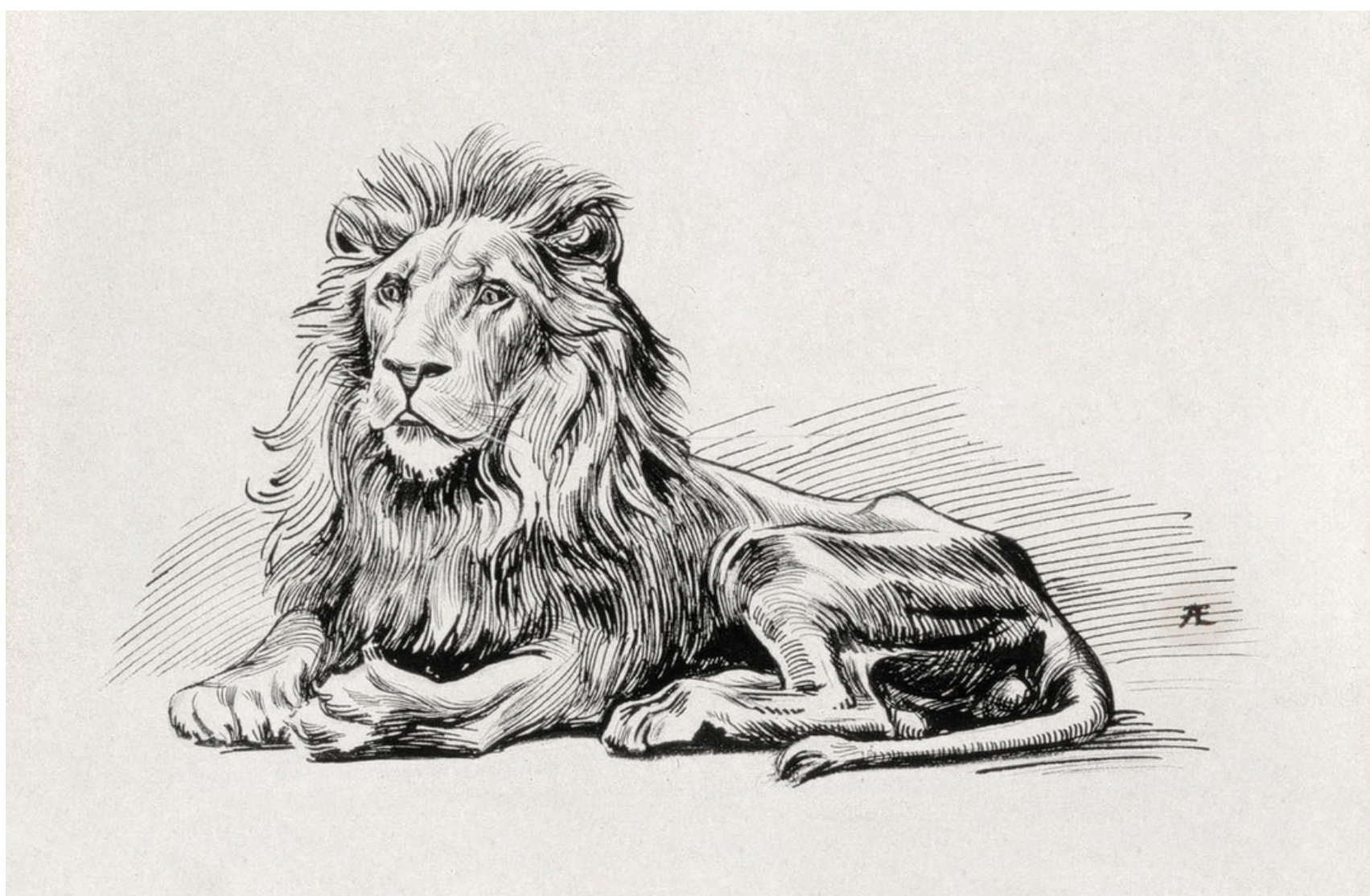
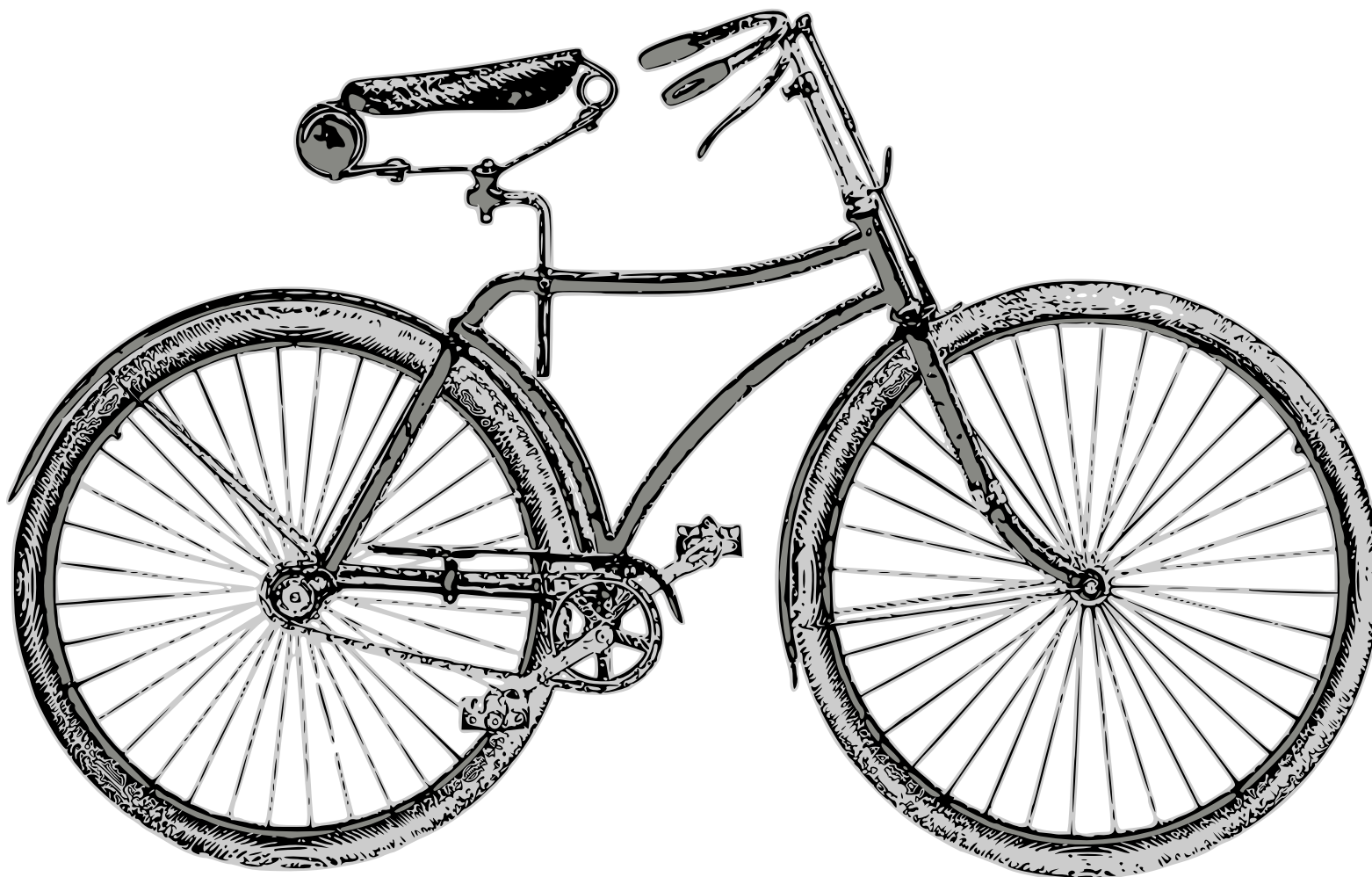
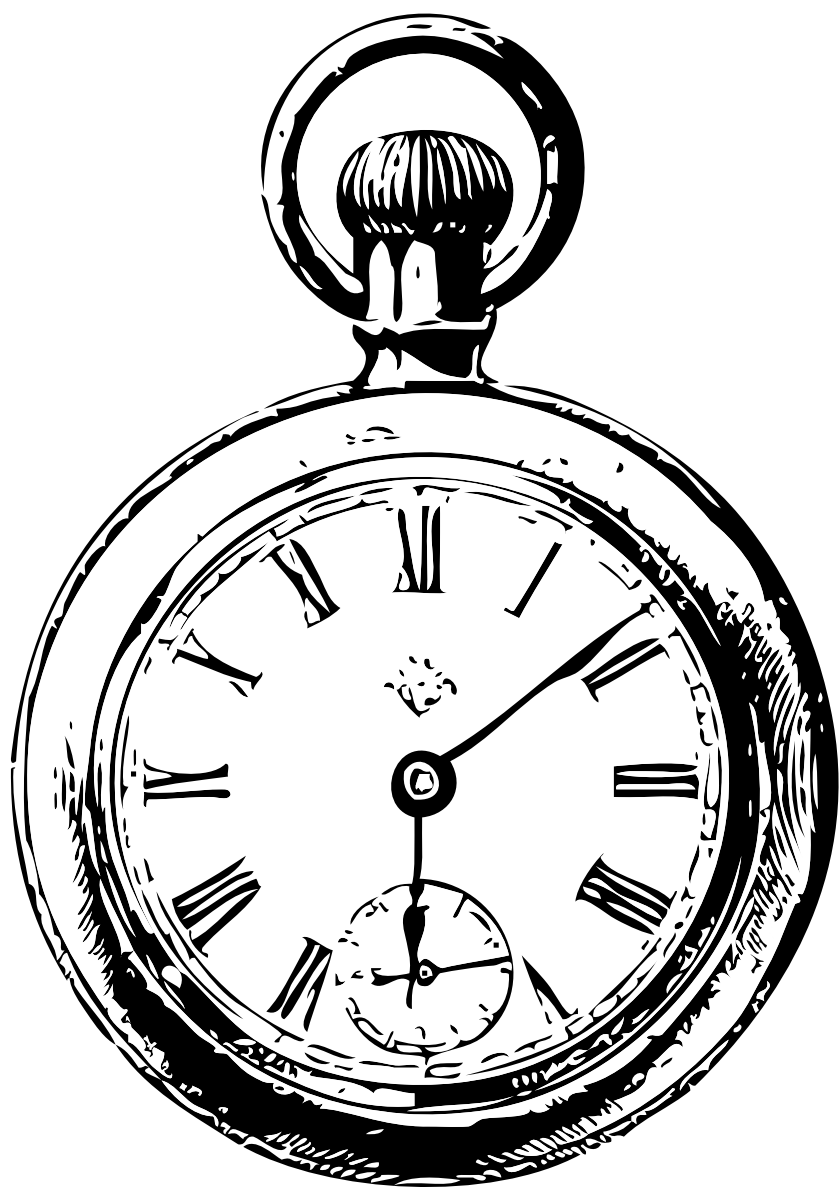
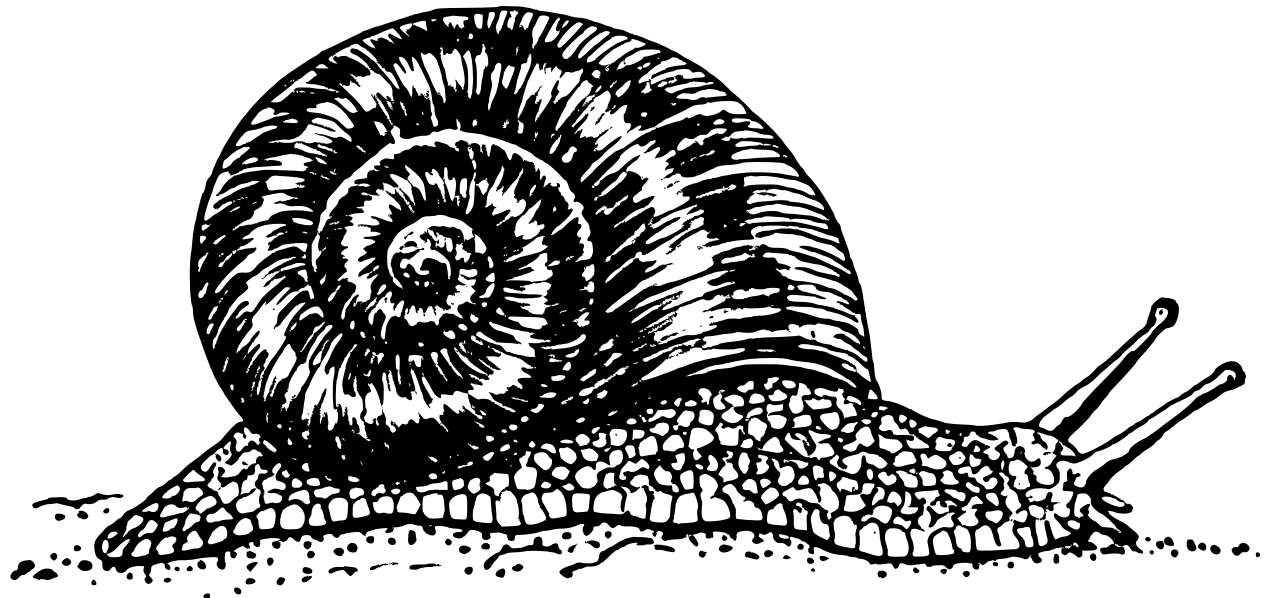
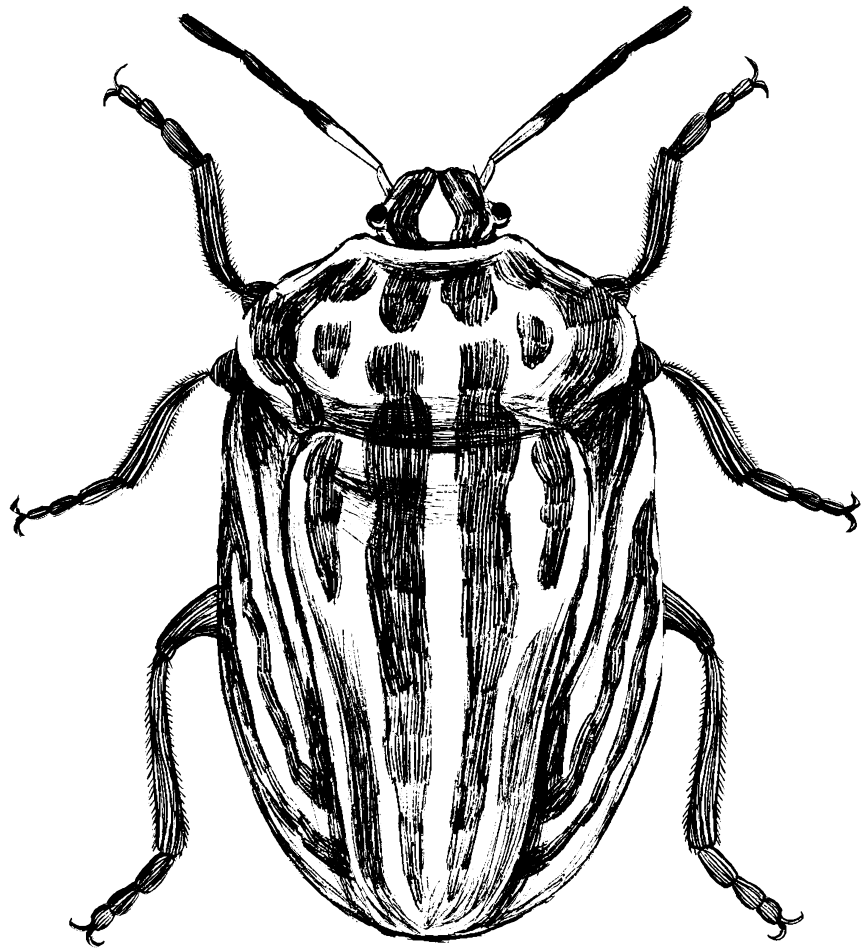
Korzenie
(domena publiczna)

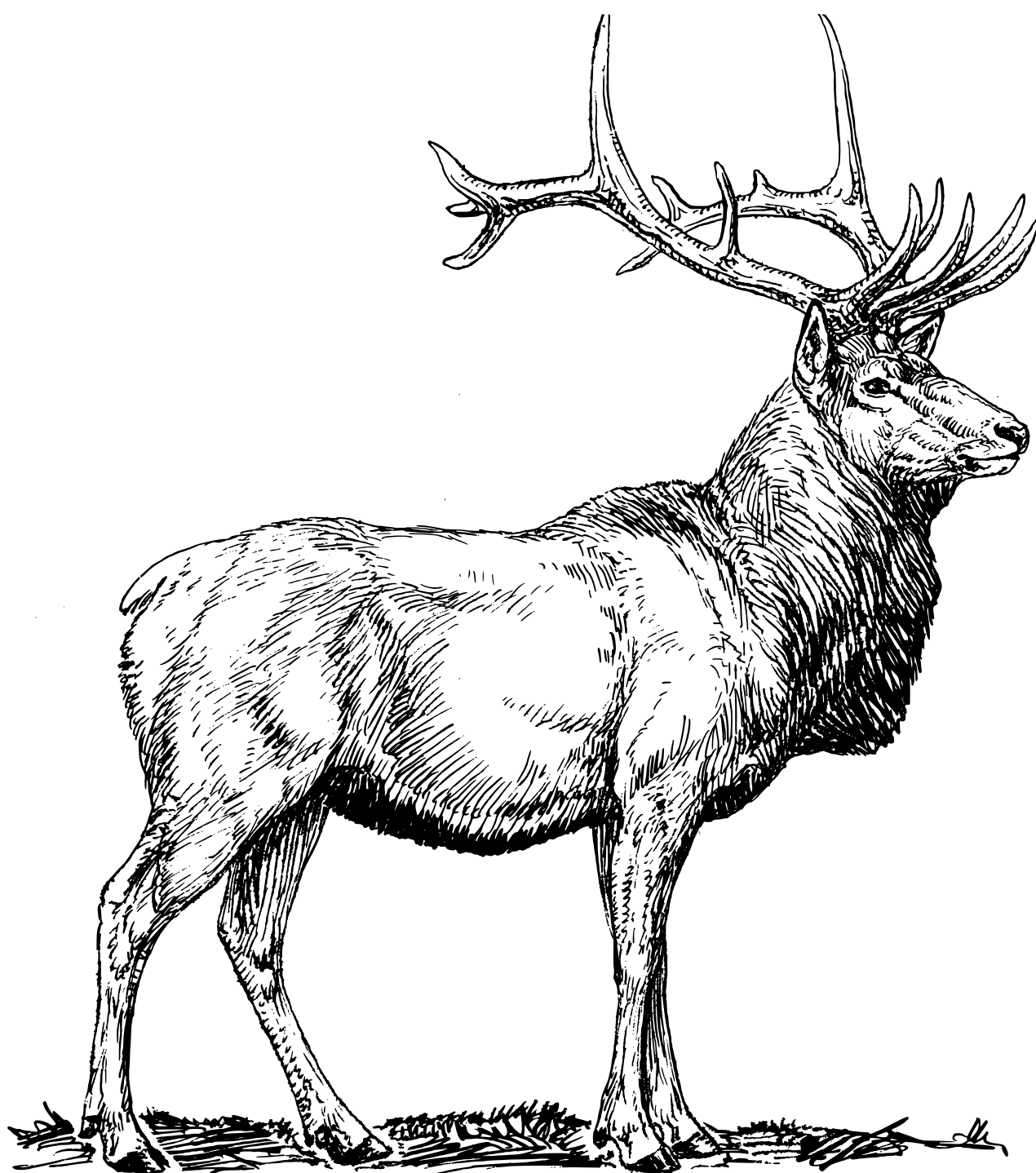
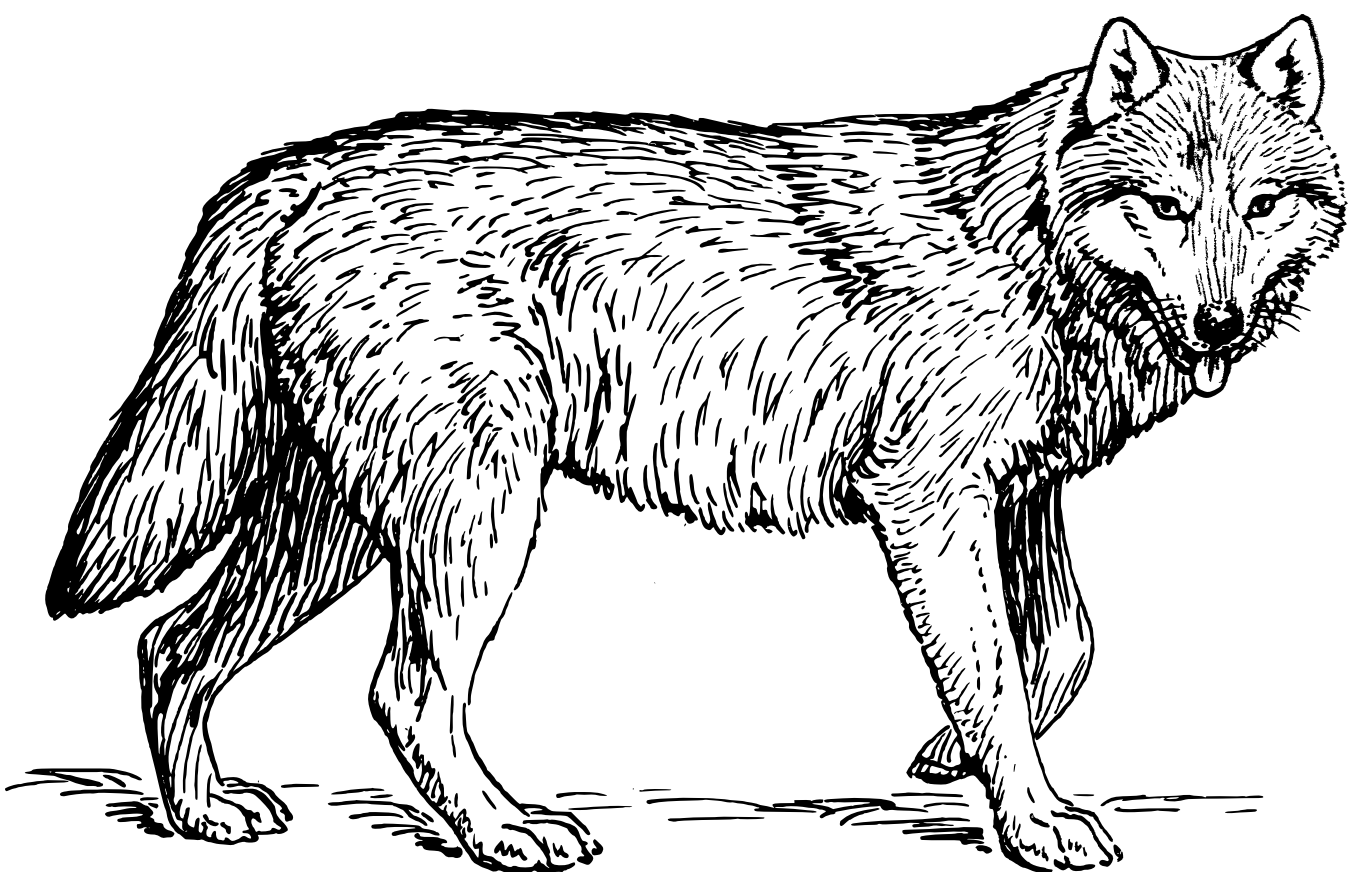
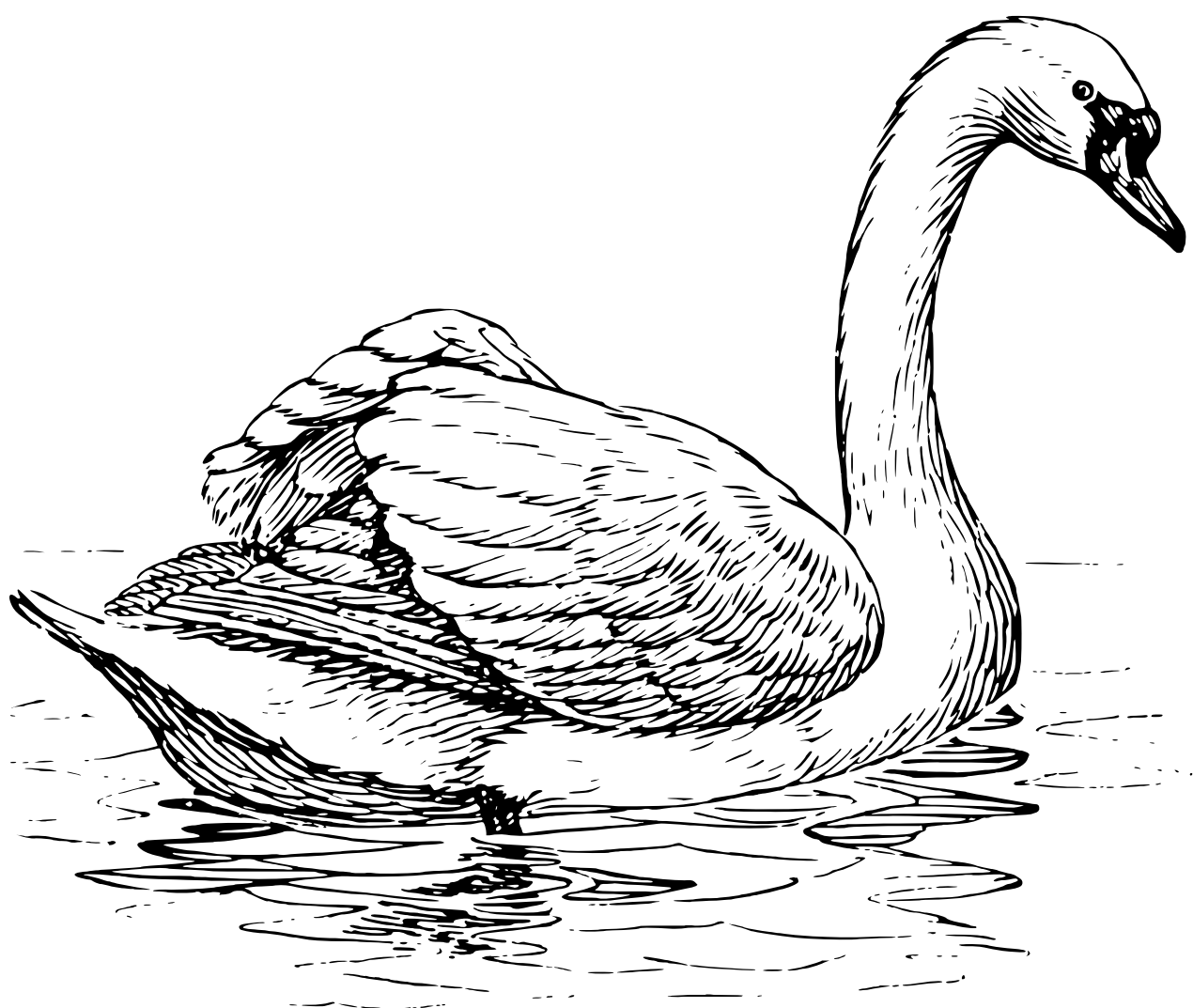
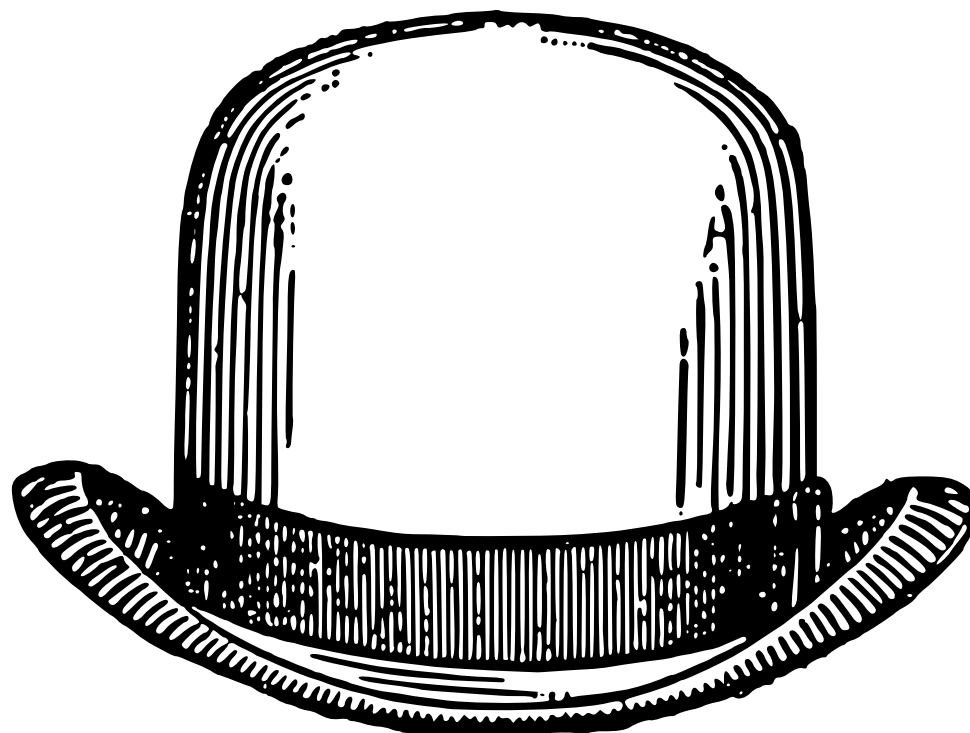
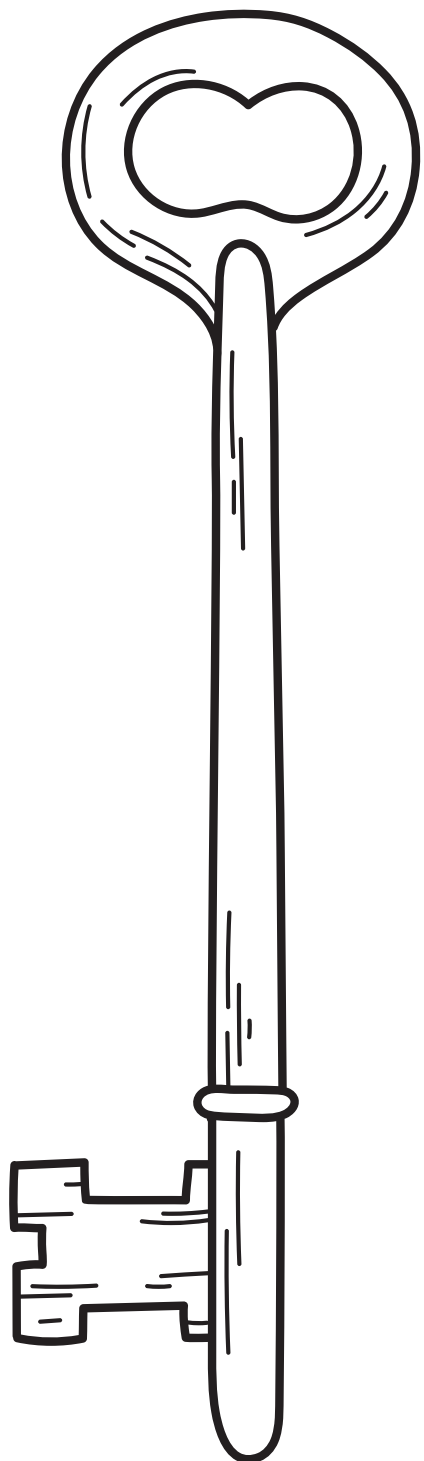
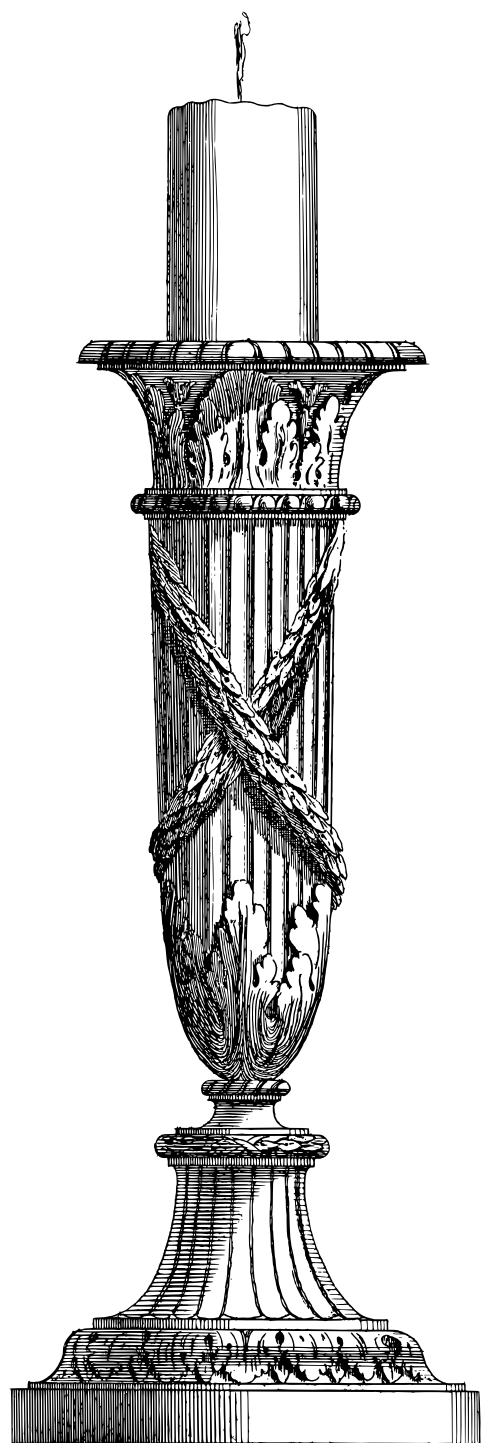

Załącznik 3

ryzła się zaś i wzrastająca licznie grupa ob-
ników nie związanych bezpośrednio z upraw-
roll. Byli to właśnie owi hinduscy cięsień-
których, coraz powszechniej nienawidzą-
wyżysk i bezwzględność wobec chłopów.
Birma stała się spichlerzem ryżu, wytwarz-
na coraz szerszą skalę, a zarazem rynkiem ho-
stnego zbytu dla towarów brytyjskich oraz in-
skich. Wywożono z Birmy wszystkie rodzai
i drewno oraz naftę i rudy metali. Przynosi-
głównie tkaniny, które skutecznie konkure-
na rynku krajowym z rodzinną produkcją wy-
kenniejszą wzrastały. Obróty produkcy wy-
graniczonej handlu, lecz eksport stale po-
wyszał import. W 1886 roku obroty handlu za-
go handlu zagranicznego wynosiły 48,6 milio-
napii, w 1914 roku — 888 milionów rupi.
Następnym źródłem dochodów dla Anglii
stała się ropa naftowa. Najbogatsze złoża naft-
znajdują się nad brzegami strawid w powie-
Yenangyang. „Płynne złoto” wydobywano je-
od bardzo dawna. Kroniki chińskie mówią o
głównie złóż naftowych na terenie Yenang-
gyang w XIII stuleciu. Według miejscowej
przekazów jeden z monarchów birmańskich
czas kolejnej wyprawy wojennej zagarnął
niezłoty mieszkańców wybrzeża Andan i zmusił
ich w Yenangyang, czyniąc z nich pierwszo-
twiniżo — tak nazywano w Birnie ludu po-
cujących przy wydobyciu naft. Być może, w tej
opowieści tkwi źródło prawdy, niektóre źródła
podają, że wydobytą naftę również za-
złóż w Arakanie. Faktem jest, że wśród mi-

